

บทเรียนความสำเร็จ ไร่นาสวนผสมดีเด่น ปี 2567

กลุ่มจัดการฟาร์มและเกษตรกรรมยั่งยืน
กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร

เอกสารคำแนะนำ

บทเรียนความสำเร็จไร่นาสวนผสมดีเด่น ปี 2567

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร

สารบัญ

หน้า

เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567

นางรุ่งลาวัลย์ เบ้าคำ

เกษตรกรดีเด่นระดับเขต สาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567

นางชะม้อย สายด้วง

เกษตรกรดีเด่นระดับเขต สาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567

นางศิริวรรณ แก้วทิพย์

เกษตรกรดีเด่นระดับเขต สาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567

นายทองไล หงษ์คำ

เกษตรกรดีเด่นระดับเขต สาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567

นายศักดิ์ดา เสือบุญทอง

เกษตรกรดีเด่นระดับเขต สาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567

นายสมจิตร ยาโนนยะ

เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ

สาขาอาชีพไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567

นางรุ่งลาวัลย์ เป้าคำ

ที่อยู่ : 7 หมู่ที่ 8 ตำบลคลองทับจันทร์

อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

พื้นที่ทำการเกษตร : 19 ไร่ 59 ตารางวา

“ทุกครั้งที่เราจะทำอะไรก็ตามควรจะสนุกกับสิ่งที่ทำ
และอย่ากลัวในสิ่งที่ไม่เคยทำเพราะมันอาจจะพาเราไปสู่
ความสำเร็จตามที่เรากำลังต้องการก็ได้”

กิจกรรมการเกษตร

1. ด้านพืช ได้แก่ นาข้าว นาบัว นาเตย
2. พืชผักสวนครัว ไม้ผล ได้แก่ มะม่วง ฝรั่ง มะพร้าว ถั่วฝักยาว พะเทศ มะนาว มะเขือ บวบ มะระ กวางตุ้ง ชะอม
3. ด้านประมง ได้แก่ ปลานิล ปลาบึก ปลาสร้อย ปลาตะเพียน ปลานิล
4. ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงกบ หนู เป็ด ไก่
5. ด้านการแปรรูป ได้แก่ ข้าวเกรียบ แหนมเห็ด ปลาหมึก ปลาแดดเดียว ไข่เค็ม และขนมจากกล้วย

ความคิดริเริ่ม

-
- The figure consists of three vertical panels. The left panel shows a wide view of a flooded rice field under a cloudy sky, with a line of trees in the distance. The middle panel shows a close-up of a rice seedling nursery with rows of young green rice plants in a reddish-brown soil. The right panel shows two red buckets filled with harvested green rice pods, with more pods scattered on the ground next to them.

พื้นที่ทำการเกษตร : จำนวน 19 ไร่ 59 ตารางวา

แหล่งน้ำ : บ่อน้ำ จำนวน 3 บ่อ

จุดเปลี่ยน

จากการดำเนินกิจกรรมเกษตรตั้งแต่บรรพบุรุษที่มีการทำอย่างเดียวกันซึ่งเป็นกิจกรรมเชิงเดี่ยว มีรายได้อย่างเดียว มีแนวคิดดำเนินชีวิตแบบพอเพียง พร้อมกับการมองหาความยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรรม เป้าหมายมีรายได้ตลอดทั้งปี ประกอบด้วยรายได้รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี โดยมองหา โอกาสทางเลือก ค้นหา คัดเลือกพืชที่จะปลูก และวางแผนปลูกพืชที่มีการลงทุนครั้งเดียวแล้วเก็บผลผลิตได้นาน ๆ ซึ่งจากการศึกษาหาข้อมูลด้วยตนเอง และเก็บเกี่ยวองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับการการเป็น Young Smart Farmer (YSF) นำมาสู่การเริ่มต้น “การทำเกษตรผสมผสาน” อย่างครบวงจร เมื่อปี ๒๕๖๐

ความพยายามฟันฝ่าอุปสรรค

- จากการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ทำให้เกิดภาระหนี้สินตั้งแต่รุ่นแม่ จึงได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตร เป็นทำเกษตรแบบผสมผสาน จัดสรรพื้นที่ทำนาข้าว นาบัว เติบโตหมั่มผลไม้ ผักสวนครัว เลี้ยงปลา เป็ด ไก่ กบ แปรรูปผลผลิตภายในฟาร์ม เพื่อให้เกิดรายได้จากกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลาย ทำให้สามารถปลดภาระหนี้สินได้

- จากข้อจำกัดทางด้านแรงงานในครัวเรือน จึงวางแผนและคัดเลือกชนิดพืชที่ลงทุนปลูกเพียงครั้งเดียวแล้วเก็บผลผลิตได้เป็นระยะเวลานาน และสามารถเก็บผลผลิตให้เกิดรายได้เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี โดยการศึกษาเรียนรู้การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ จากแหล่งต่างๆ ด้วยตัวเอง

2. ผลงานและความสำเร็จของผลงาน และความยั่งยืนในอาชีพ

1. การทำตู้นึ่งก้อนเชื้อเห็ดแบบซักรอก เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานนึ่งก้อนเชื้อเห็ดได้มากกว่าเดิม (จาก 1,200 ก้อน เป็น 1,500 ก้อน) ช่วยลดต้นทุนค่าแก๊สหุงต้มในการนึ่งก้อนเชื้อเห็ด
2. ออกแบบเครื่องมัดกาดอกบัว ช่วยให้สามารถทำงานได้สะดวกขึ้น
3. ออกแบบเครื่องคอดเกล็ดปลา ช่วยลดระยะเวลาและแรงงาน
4. มีโรงเพาะเห็ดถั้วจระเข้ ควบคุมระบบไฟฟ้า ระบบพ่นหมอก ระบบพัดลมด้วยเซนเซอร์ ในโรงเรือนเพาะเห็ด ช่วยให้การควบคุมการเพาะเห็ด ประหยัดเวลาและแรงงานในการดูแลอุณหภูมิและความชื้น
5. การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักสูตรต่าง ๆ จากวัสดุเหลือใช้ภายในฟาร์ม
6. พื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน จึงได้ติดตั้งระบบสูบน้ำบาดาลจากพลังงานแสงอาทิตย์ ใช้ระบบน้ำหยด กับพืชภายในฟาร์ม เป็นการประหยัดน้ำและให้น้ำได้ตรงความต้องการของพืช
7. มีการจัดการพื้นที่ให้ทำกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถมีรายได้อย่างต่อเนื่อง ลดพื้นที่ทำนามาทำนาบัวและเลี้ยงปลา ควบคู่กับการเลี้ยงสัตว์
8. มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า และแก้ปัญหาในช่วงที่ผลผลิตบางชนิด มีปริมาณมากเกินความต้องการตลาด

3. ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

1. เป็นประธานศูนย์เรียนรู้เครือข่าย ศพก. ด้านศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม ให้บริการและเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน
2. เป็น Smart Farmer ต้นแบบ สาขาเกษตรผสมผสาน
3. เป็นประธานกลุ่มแปลงใหญ่ปลาดูบเพียนอรัญประเทศ
4. เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ประสานงานเชื่อมโยงการทำงานตามภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
5. เป็นอาสาสมัครฝนหลวงประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการกิจของการทำฝนหลวง
6. เป็นประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรบ้านปึกริม
7. เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
8. เป็นประธานสตรีหมู่บ้านปึกริม
9. เป็นกรรมการสหกรณ์ศุภนิมิตอรัญประเทศร่วมใจพัฒนา จำกัด
10. จัดตั้งรวมกลุ่มจิตอาสาช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน
11. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพาะเห็ด เพื่อเป็นอาชีพทางเลือกในการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่สนใจ

4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ทำนาแบบปลอดสารพิษ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยการใช้โดโลไมท์ ปุ๋ยอินทรีย์ ไกลบตอซัง ปลุกปุ๋ยเพื่อควบคุมศัตรูพืชด้วยวิธีกล และชีววิธี ใช้ไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมโรคจากเชื้อรา เช่น โรคราน้ำค้าง โรคเมล็ดด่าง
2. มีการปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ และรักษาจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ไว้ในดิน การใช้ปุ๋ยพืชสด การใช้เศษวัสดุเกษตรคลุมดิน
3. มีการบำบัดของเสียของเหลือใช้จากฟาร์มและครัวเรือนเป็นปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำหมัก น้ำหมักไล่แมลงศัตรูพืช น้ำหมักบำบัดกลิ่นจากคอกเลี้ยงสัตว์
4. หลังจากทำนาจะไถกลบตอซังและปลุกพืชปุ๋ยสด นำรำข้าวและแกลบมาใช้เป็นอาหารสัตว์
5. นำมูลสัตว์มาทำปุ๋ยหมักแล้วนำไปใช้ในการปลูกพืช ทำความสะอาดคอกหมูทุกวัน น้ำที่ใช้ทำความสะอาดจะไหลลงสู่นาบัว เป็นการให้ธาตุอาหารแก่นาบัวและเตย
6. นำน้ำจากบ่อเลี้ยงปลาและนาบัว ไปใช้ในบริเวณแปลงปลูกพืช
7. นำก้อนเชื้อเห็ดเก่ามาผสมทำก้อนเชื้อเห็ดใหม่ ส่วนเหลือทิ้งไปทำปุ๋ยหมัก เพื่อนำไปใช้ในการปลูกพืชในแปลง

นางรุ่งลาวัลย์ เบ้าคำ

นางรุ่งลาวัลย์ เบ้าคำ ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567 ทำกิจกรรมเกษตรหลากหลาย ทำอย่างปราณีต ใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า และทำการเกษตรปลอดภัย ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ทำให้มีรายได้อย่างต่อเนื่องและได้กำไรสูงสุด ซึ่งเป็นตัวอย่างและสร้างแรงบันดาลใจให้กับเกษตรกรทั่วไปในการปฏิบัติตาม และมีช่องทางจำหน่ายผลผลิตหลายช่องทาง ทั้งตลาดในชุมชน Modern Trade และตลาดออนไลน์

เกษตรกรดีเด่นระดับเขต สสก. 1
สาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567
นางชม้อย สายด้วง

ที่อยู่ : 69 หมู่ที่ 5 ตำบลสิงหนาทอำเภอลาดบัวหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พื้นที่ทำการเกษตร : 39 ไร่

“ความพยายามคือหนทางแห่งความสำเร็จ”

กิจกรรมการเกษตร

1. ปลูกข้าว
2. ปลูกผัก
3. ไม้ผลไม้ยืนต้น
4. ปลูกพืชสมุนไพร ได้แก่ ฟักทะลายโจร โสมไทย หญ้าหนวดแมว ว่านหางจระเข้ ชะพลู ย่านาง เป็นต้น
5. ไม้ใช้สอย ได้แก่ ไม้รวก แคนา ยางนา พุง เป็นต้น
5. เลี้ยงปลา ได้แก่ ปลานิล ปลาสวาย และปลาตะเพียน

1. ความคิดริเริ่ม และความพยายามฟันฝ่าอุปสรรค

ความคิดริเริ่ม

เดิมประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท ต่อมาได้แต่งงานมีครอบครัว จึงย้ายถิ่นฐานมาอยู่กับครอบครัวของสามี ซึ่งครอบครัวของสามี เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้หลักมาจากการทำนาข้าว เพียงอย่างเดียว แต่จะมีการปลูกพืชผักผลไม้ไม้ยืนต้นและการทำประมงบริเวณรอบบ้านเพื่อบริโภคในครัวเรือนแต่มักประสบกับ ปัญหา ราคาข้าวตกต่ำ จึงมีความต้องการหารายได้เพิ่มเติมให้ครอบครัว โดยมีความคิดทดลองปลูกผักพื้นบ้านชนิดต่าง ๆ เพื่อนำไปจำหน่าย ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น จากนั้นเมื่อมีความชำนาญจึงขยายพื้นที่ปลูก โดยผลผลิตส่วนใหญ่จำหน่ายในชุมชน ตลาดไท และพ่อค้าคนกลาง หลังจากนั้นก็มีเกษตรกรรายอื่น ๆ นำผักพื้นบ้านที่ปลูกมาฝากจำหน่ายด้วย

แผนผังฟาร์ม

พื้นที่ทำการเกษตร : จำนวน 39 ไร่

แรงงาน : แรงงานในครอบครัว จำนวน คน

แหล่งน้ำ : บ่อน้ำ จำนวน 1 บ่อ

จุดเปลี่ยน

โดยนำหลักการและแนวทางสำคัญในการดำเนินงานเกษตรตามแนว “ทฤษฎีใหม่” มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต คือ การผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ (Self Sufficiency) ในระดับที่ประหยัดก่อน เมื่อสามารถเลี้ยงตัวเองและมีความมั่นคงเพียงพอแล้ว จึงขยายให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และมีการบริหารจัดการพื้นที่ โดยเริ่มจากการจัดการแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการปลูกพืช ต้องมีการจัดการระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม โดยแบ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าวไว้บริโภคในครอบครัว และพื้นที่ปลูกพืชอื่น ๆ ไร่บริโภค ใช้สอยและจำหน่าย ทำให้เกษตรกรมีงานทำ มีอาหารไว้บริโภค มีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นับว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความพยายามฝ่าอุปสรรค

- การใช้โซลาเซลล์กับเครื่องสูบน้ำ เครื่องสูบน้ำพลังงานแก๊ส LPG และโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์
- การปลูกพืชแบบยกร่อง เพื่อยกแปลงให้สูงขึ้น โดยร่องที่ขุดจะใช้สำหรับกักเก็บน้ำ
- การขุดบ่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตร
- การทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยคอก ซึ่งช่วยเพิ่มการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน
- การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น พริกตากแห้ง ถั่วตากแห้ง มะม่วงกวน ปลาเค็ม สามารถจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

2. ความสำเร็จของผลงาน และความยั่งยืนในอาชีพ

1. มีโรงคัดบรรจุ ใช้ในการตัดแต่งพืชผัก และเป็นจุดรวบรวมผลผลิต ของเกษตรกรในชุมชนในการส่งออกไปต่างประเทศ
2. มีโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ (พาราโบลาโดม) ใช้ในการตากผลผลิตทางการเกษตร ทั้งการทำแห้ง และแปรรูปถนอมอาหาร
3. มีการปลูกผักโดยผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ๕ ชนิดพืช ได้แก่ ผักบุ้งจีน กะเพรา โหระพา ปอแดง มะเขือพวง
4. มีการจัดการผลผลิต การจำหน่าย การตลาด โดยมีช่องทางการจำหน่าย ๓ ทาง ได้แก่ เปิดขายหน้าฟาร์ม ตลาดนัดวัดเจติยหยอย และส่งออกต่างประเทศ

3. ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

1. เป็นประธานวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักปลอดภัยตำบลสิงหนาท
2. เป็นรองประธานแปลงใหญ่พืชผักตำบลสิงหนาทอำเภอลาดบัวหลวง
3. เป็น Smart Farmer ต้นแบบ
4. เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้การปลูกผักปลอดภัยให้กับนักเรียนโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง อำเภอลาดบัวหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5. เป็นที่ปรึกษาด้านการเกษตร และการสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน

4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. มีการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการนำฟางข้าวมาใช้เป็นวัสดุคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นในดิน
2. มีการทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ โดยใช้เศษวัสดุทางการเกษตร เช่น เศษใบไม้ เศษกิ่งไม้ เศษพืชผัก ผลไม้ นำมาหมักเป็นปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้ในการปรับปรุงบำรุงดิน
3. การนำเศษพืชผักที่ได้จากการตัดแต่งนำไปเป็นอาหารปลา แทนการนำเข้าอาหารปลาสำเร็จรูป โดยมีการให้ในปริมาณที่เหมาะสม
4. มีการผลิตสารไล่แมลงจากสมุนไพรพื้นบ้าน เช่น หางไหลแดง ยูคาลิปตัส ตะไคร้หอม ข่า ทุเรียนเทศ สาบเสือ ยาสูบ ชี่เหล็ก สะเดา สะแยง เป็นต้น เพื่อลดการใช้สารเคมี

นางชม้อย สายด้วง

นางชม้อย สายด้วง ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นระดับเขต สสจ.1 จ.ชัยนาท ประจำปี 2567 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้หลักมาจากการทำนาข้าวเพียงอย่างเดียว แต่มักประสบกับปัญหาราคาข้าวตกต่ำ จึงเกิดความคิดทดลองปลูกผักพื้นบ้านชนิดต่าง ๆ เพื่อนำไปจำหน่าย ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยแบ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าวไว้บริโภคในครอบครัว และพื้นที่ปลูกพืชอื่น ๆ ไว้บริโภคใช้สอย และจำหน่าย ก็จะทำให้เกษตรกรมีงานทำ มีอาหารไว้บริโภค มีรายได้เพียงพอต่อการครองชีพ และสามารถพึ่งพาตัวเองได้มากที่สุด คือ ทำกิน ทำใช้ เหลือเผื่อแบ่งปัน และจำหน่ายเพื่อเลี้ยงชีพ ไม่มีหนี้สิน สามารถส่งเสียบุตรทั้งสองให้การศึกษาที่ดี มีอาชีพที่มั่นคง และสามารถสร้างเครือข่ายในชุมชนให้เข้มแข็ง พร้อมเป็นต้นแบบให้กับผู้สนใจ อีกทั้งร่วมเป็นวิทยากรให้กับคนในชุมชน และผู้ที่สนใจทั้งในและต่างประเทศ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นับว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

เกษตรกรดีเด่นระดับเขต สสก... 2
สาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567
นางศิริวรรณ แก้วทิพย์

ที่อยู่ : 21/1 หมู่ 2 ตำบลตลิ่งชัน
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
พื้นที่ทำการเกษตร : 43 ไร่

“ปลูกสิ่งที่กิน และกินสิ่งที่ปลูก”

กิจกรรมการเกษตร

1. นาข้าว
2. ปลูกไม้ผล และไม้ยืนต้น
3. ปลูกหิพผักอินทรีย์
4. เลี้ยงปลาน้ำจืด
5. เลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงเป็ด

1. ความคิดริเริ่ม และความพยายามฟื้นฟูผืนป่าอุปสรรค

ความคิดริเริ่ม

นางศิริวรรณ แก้วทิพย์ (คุณวรรณ) เริ่มต้นมาจากการเป็นเกษตรกร ในชีวิตคลุกคลีกับการทำการเกษตรมาตลอดเกิดการเรียนรู้ ปรับปรุงรูปแบบการผลิต โดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก และยึดหลัก BCG Model กับการจัดการเกษตร โดยเน้นการผลิตที่ปลอดภัย ในการปลูกพืชผักอินทรีย์ แปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า รวมไปถึงการปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง และพืชสมุนไพร เพื่อให้เกิดการเอื้ออาศัยกันของระบบนิเวศ (Bioeconomy)

แผนผังฟาร์ม

พื้นที่ทำการเกษตร : จำนวน 43 ไร่

แรงงาน : แรงงานในครอบครัว จำนวน 2 คน

จ้างแรงงานประจำ จำนวน 1 คน

แหล่งน้ำ : บ่อน้ำ 2 บ่อ

จุดเปลี่ยน

คุณวรรณเดบโตในครอบครัวเกษตรกร พ่อและแม่ประกอบอาชีพทำนา ต่อมาเมื่อแต่งงานกับ นายรุ่งธรรม แก้วทิพย์ ที่ประกอบอาชีพทำนา และสวนมะม่วง คุณวรรณจึงได้มีโอกาสเข้ามาช่วยงาน ทางด้านการเกษตรของครอบครัวอยู่เสมอ ซึ่งการผลิตพืชส่วนใหญ่ใช้สารเคมีเป็นหลัก ประกอบกับคุณวรรณและสมาชิก ในครอบครัวก็ประสบปัญหาด้านสุขภาพ (โรคภูมิแพ้) คุณวรรณจึงเกิดความคิดที่จะน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรให้มี ความยั่งยืน นำไปสู่การสร้างความสุข ความมั่นคง และความยั่งยืนในการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม และเมื่อคุณวรรณที่เข้ารับอบรมจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จึงได้ลงมือดำเนินการ จัดสรรพื้นที่ทำกินรอบบริเวณบ้านตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ และคุณวรรณได้มีโอกาสรวบรวม เกษตรกรที่สนใจในการผลิตพืชปลอดภัย และจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตพืชผักอินทรีย์ขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้าน การเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ของตนอย่างต่อเนื่อง

ความพยายามฟันฝ่าอุปสรรค

- การวางระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ภายในโรงเรือน
- การนำขวดน้ำพลาสติกมาทำก้นแก้วลงวันผลไม้โดยใช้ใบกระเพราเป็นตัวให้กลิ่นเพื่อไล่แมลงวันผลไม้
- การนำสายโทรศัพท์ หรือสายไฟเก่าที่ถูกลดทิ้งหรือเปลี่ยนมายึดเป็นค้ำให้ไม้เลื้อยเกาะยึด
- การนำเศษอาหารมาทำน้ำหมัก
- แปลงปลูกผักแบบยกร่องในโรงเรือน
- การปลูกพอเพียงเพื่อเพิ่มธาตุอาหารดิน

2. ความสำเร็จของผลงาน และความยั่งยืนในอาชีพ

- นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานจากแปลงเกษตรต้นแบบที่ผลิตพืชอินทรีย์ มาปรับใช้ในการทำกับดักแมลงวันผลไม้ในช่วงที่ผลผลิตมะม่วงใกล้สุกแก่ นอกจากช่วยลดต้นทุนในการพ่นสารเคมีได้แมลงวันผลไม้แล้ว ยังเป็นการลดสารเคมีที่ใช้ในแปลงมะม่วง เพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจในมาตรฐานผลผลิต และได้หนังสือรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) พืชอาหาร : มะม่วง

- มีการวางระบบการให้น้ำแบบสปริงเกอร์ในแปลงกล้วย เพื่อช่วยประหยัดเวลา และแรงงานในการให้น้ำ ทำให้ผลผลิตกล้วยได้ปริมาณและคุณภาพที่น่าพอใจ

- การปลูกผักเป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม หรือ SDGsPGS (Sustainable Development Goals Participatory Guarantee System) และได้รับมาตรฐาน GAP พืชอาหาร (มะกรูด)

- มีการปรับปรุงดิน การทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ และปุ๋ยหมักไว้ใช้ในแปลงผัก โดยการนำเศษวัสดุเหลือใช้จากภายในแปลงโรน้าสวนผสม มาหมักเป็นปุ๋ยน้ำหมัก และปุ๋ยหมัก เพื่อใช้นำไปใช้ในการปลูกพืชภายในไร่สวนผสมอย่างต่อเนื่อง

- ในการผลิตข้าวในแต่ละรอบ จะมีการปลูกข้าวสายพันธุ์ต่างกัน ซึ่งการพิจารณาคัดเลือกพันธุ์ข้าว ที่จะปลูกในแต่ละรอบนั้น เพื่อช่วยลดปัญหาการกลายพันธุ์และการปนของข้าว นอกจากนี้ ยังสามารถลดต้นทุนด้านเมล็ดพันธุ์ และได้หนังสือรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าว

- ในสระที่ใช้เลี้ยงปลา ได้มีการทำคอกฟางข้าวเพื่อเป็นอาหารปลา โดยการทำการขังลอมตาข่ายวางบนผิวน้ำ ให้ฟางข้าวจมลงในส่วนหนึ่ง ฟางข้าวที่จมน้ำจะเกิดการย่อยสลายเป็นอาหารให้ปลากิน

3. ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในด้านต่าง ๆ

1. คณะกรรมการในการตรวจดูแล และรับรองแปลงการผลิตพืชอินทรีย์ของสมาชิกรายอื่น ๆ
2. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพในไร่นา
3. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
4. ประธานพัฒนาบทบาทสตรีตำบลลิงชั้น
5. สมาชิกของ “มูลนิธิข้าวขวัญ”

4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. การไถกลบตอซังข้าว และการใช้สารจุลินทรีย์เพื่อย่อยสลายตอซังข้าว
2. การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ และถังหมักก๊าซโลก เพื่อเป็นปุ๋ยให้แก่มันไม้
3. การปลูกปอเทืองเพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน
4. การทำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง
5. การทำฮอโมนไข่
6. การผลิตอาหารสัตว์เอง โดยใช้วัตถุดิบและเศษวัสดุภายในฟาร์ม อาทิเช่น รำข้าวจากการสีข้าว หยกกล้วยนำมาสับ เศษผักจากการตัดแตงนำมาต้มเป็นอาหารปลา ไก่

นางศิริวรรณ แก้วทิพย์

นางศิริวรรณ แก้วทิพย์ ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นระดับเขต สสก.2 จ.ราชบุรี ประจำปี 2567 ประกอบอาชีพทำนา และสวนมะม่วง การผลิตพืชส่วนใหญ่ใช้สารเคมีเป็นหลัก ประกอบกับ ภูมิปัญญาและสมาชิกในครอบครัวก็ประสบปัญหาด้านสุขภาพ (โรคภูมิแพ้) จึงเกิดความคิดที่จะน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรให้มีความ ยั่งยืน นำไปสู่การสร้างความสุข ความมั่นคง และความยั่งยืนในการดำเนินชีวิต โดยรวบรวมเกษตรกรที่สนใจใน การผลิตพืชปลอดภัย และจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตพืชผักอินทรีย์ขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนของผลผลิตผัก ภูมิปัญญาได้จำหน่ายผักอินทรีย์ในรูปแบบ ออนไลน์ โดยใช้ชื่อแบรนด์ “สวนยายวรรณ” ซึ่งผลผลิตขายได้อย่างต่อเนื่อง กลุ่มลูกค้าหลัก คือ ผู้รักสุขภาพใน พื้นที่หลายจังหวัด การดำเนินงาน โดยใช้ “ตลาดนำการผลิต” และการ “สร้างเครือข่าย” และได้ให้แนวคิดในการ ทำ การ เกษ ต ร ว่า “ที่ เน้น ปลู ก สิ่ง ที่ ใ กิ น เพื่อ สุข ภาพ ของ ที่ และ คน ในครอบครัวเหลือจากนั้นจึงจะขาย เพื่อให้คนอื่นได้มีสุขภาพที่ดีเช่นกัน”

เกษตรกรดีเด่นระดับเขต สสท. 4
สาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567
นายทองไล หงษ์คำ

ที่อยู่ ๑๐๑/๑ บ้านหนองดินดำ หมู่ที่ ๑

ตำบลชีเหล็ก อำเภอน้ำขุ่น

จังหวัดอุบลราชธานี

“เดินตามรอยเท้าพ่อ ด้วยความพอเพียง”

กิจกรรมการเกษตร

1. ทำนาข้าว
2. ปลูกไม้ผล และไม้ใช้สอย
3. การปลูกปาล์มน้ำมัน
4. ปลูกพืชผัก
5. การเลี้ยงปลา กุ้งฝอย และเลี้ยงกบ

1. ความคิดริเริ่ม และความพยายามฟื้นฟูปศุภรรค

ความคิดริเริ่ม

นายทองไล หงษ์คำ ประกอบอาชีพทำนา มาตั้งแต่วัยหนุ่ม แต่กลับพบว่าไม่ว่าจะทำนาสักกี่รอบ หนี้สินที่มีอยู่ก็ยังไม่หายไปไหน เนื่องจากต้องนำเงินไปจ่ายค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง และปัจจัยการทำนาอื่นๆ นายทองไล หงษ์คำ จึงเปลี่ยนจากการทำนามาปลูกมันสำปะหลังโรงงาน แต่ด้วยสภาพพื้นที่ไม่อำนวยโดยเกิดน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้มันสำปะหลังเป็นโรครากเน่าโคนเน่า ไม่ได้ผลผลิต เมื่อมีเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลมาส่งเสริมเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เห็นว่าจะเป็นแนวทางที่ทำให้ครอบครัวและตนเองมีความกินดีอยู่ดีและมีความสุข จึงทำให้เริ่มเกิดความสนใจในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น

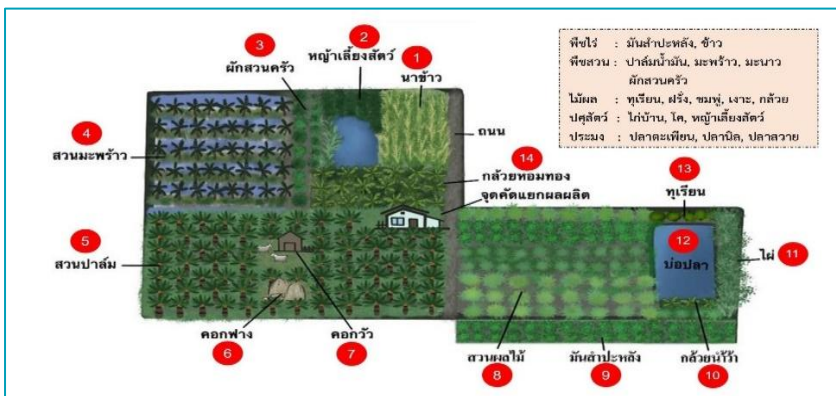

แผนผังฟาร์ม

พื้นที่ไร่นาสวนผสม 8 ไร่ (เลขโฉนดที่ดิน 144800 เลขที่ดิน 91)

แรงงาน แรงงานในครอบครัว จำนวน 3 คน

แหล่งน้ำ สระน้ำ 4 สระ

จุดเปลี่ยน

ด้วยความมุ่งมั่นในศาสตร์พระราชาศึกษามา ประกอบกับความเป็นคนซื่อสัตย์มีความขยันหมั่นเพียร มุ่งมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนาแปลงเกษตรของตนเอง พยายามเรียนรู้ ทดลอง สังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวเพื่อนำมาปรับและประยุกต์ใช้ เปิดใจรับเอาองค์ความรู้ด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ นำมาปรับใช้ใน แปลง ไร่ นา สวน ผสม มีการนำเอาเศษวัสดุทางการเกษตรที่เหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ในแปลง ก่อให้เกิด “สวนตามประสา” ในปัจจุบัน

ความพยายามฟื้นผาสุกปรด

- ปี พ.ศ. 2555 ได้ขุดสระเพื่อนำดินมาปรับพื้นที่บางส่วนให้สูงขึ้น แล้วนำต้นปาล์มน้ำมันมาปลูก แต่เนื่องจากดินที่นำมาปรับพื้นที่นั้น เป็นดินที่ได้มาจากการขุดสระซึ่งส่วนมากเป็นดินเหนียว ยังไม่มีการปรับปรุงดินเพื่อให้เหมาะสมต่อการปลูกพืช ทำให้ปาล์มน้ำมันที่ปลูกล้มตายไปเกือบครึ่ง เหลือต้นปาล์มที่ยังยืนต้นอยู่เพียง 4 ไร่ เท่านั้น และจากการขุดดินขึ้นมาปรับพื้นที่ ทำให้ภายในแปลงมีสระขุดเล็กๆ ขึ้น 3 บ่อ นายทองโล หงษ์คำ ได้ลงทุนเลี้ยงปลา โดยซื้อพันธุ์ปลามาปล่อย และซื้ออาหารปลาสำเร็จรูปมาเลี้ยง โดยรวมแล้วลงทุนเฉลี่ยบ่อละ 2,000 บาท และหลังจากจับปลาขาย หักต้นทุนแล้ว พบว่ามีกำไรจากการขายปลา 40,000 บาท เป็นปีแรกที่มีกำไรจากการลงทุนทำการเกษตร

- ปี พ.ศ. 2556 เริ่มมีกำไรในส่วนนี้ จึงมีการลงทุนเลี้ยงปลาเพิ่มขึ้น โดยลงทุนซื้อพันธุ์ปลาจำนวน 1,000 ตัว และลงทุนจัดซื้ออาหารปลาสำเร็จรูป มูลค่า กว่า 15,000 บาท ซึ่งเมื่อปลาเจริญเติบโตดี พอที่จะจับขายได้แล้ว พบว่าเกิดฝนตกหนัก มีน้ำท่วมในพื้นที่ และเนื่องจากด้านหลังแปลงเกษตรของนายทองโล หงษ์คำ ติดกับลำห้วยดำรง ซึ่งเดิมมีน้ำตลอดทั้งปีอยู่แล้ว ทำให้มีปริมาณน้ำมากยิ่งขึ้นไปอีก ส่งผลให้ปลาที่เลี้ยงไว้หลุดออกจากบ่อจนหมด ในปีนั้นนอกจากจะไม่ได้กำไรจากการเลี้ยงปลาแล้วนั้นยังเกิดภาวะขาดทุนด้วย

- ปี พ.ศ. 2559 หลังจากไม่มีการลงทุนเพิ่มมา 2 ปี นายทองโล หงษ์คำ เห็นว่าพื้นที่ด้านหลังแปลง ติดกับลำห้วยและมีน้ำตลอดทั้งปี สามารถนำขึ้นมารดน้ำต้นไม้ได้ จึงนำต้นไม้มาปลูกในบริเวณท้ายแปลงนอกจากจะใช้ประโยชน์เป็นแนวเขตด้านท้ายแปลงแล้ว ยังสามารถนำหน่อไม้มาบริโภคได้อีกทางหนึ่ง ต่อจากนั้นได้เริ่มปลูกไม้ผลในแปลงโดยเห็นว่ามะม่วงพันธุ์โชคอนันต์เป็นมะม่วงที่ปลูกง่ายติด ผลดก ออกผลได้

มากกว่า 1 ครั้งในรอบปี จึงได้ทดลองนำมะม่วงพันธุ์นี้เข้ามาปลูกในแปลงจำนวน 10 ต้น พื้นที่ที่เหลือมีการปลูกพริกและมะเขือเพื่อหวังสร้างรายได้เพิ่ม

- ปี พ.ศ. 2560 หลังจากประสบความสำเร็จในการปลูกมะม่วง จึงได้ขยายผลไปสู่การปลูกไม้ผลชนิดอื่นๆ เพิ่มเติม ได้แก่ ทุเรียนและมะขามเปรี้ยวยักษ์ และในปีนั้น ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร โครงการบริหารจัดการเกษตรแบบผสมผสาน งบประมาณกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยเป็นสระขุดเพื่อเก็บน้ำขนาดเล็ก 1,260 ลูกบาศก์เมตร ทำให้มีสระรวมในแปลงจำนวน 4 บ่อ เพียงพอต่อการกักเก็บน้ำและใช้ในการเลี้ยงปลาเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม
- ปี พ.ศ. 2561 พืชที่ปลูกในปีก่อนหน้านั้นเจริญเติบโตดี จึงมีการขยายพื้นที่การปลูกพืชเพิ่มขึ้น ได้แก่ มะม่วง โดยเลือกมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้มัน เงาะ และชมพู โดยเลือกใช้พันธุ์ทับทิมจันทร์ซึ่งมีผลใหญ่ สีแดง และเป็นพันธุ์ที่ยังไม่มีการจำหน่ายในพื้นที่ เพื่อหวังสร้างความแตกต่างของสินค้าในท้องตลาด
- ปี พ.ศ. 2562 เพิ่มพื้นที่การปลูกไม้ผล โดยนำฝรั่งพันธุ์กิมจู ซึ่งเป็นพันธุ์ที่นิยมมาปลูก โดยในขณะนั้นราคาต้นพันธุ์ค่อนข้างสูง จึงซื้อต้นพันธุ์มาปลูกเพียงจำนวน 2 ต้น แต่หลังจากได้เข้าร่วมการอบรมและศึกษาดูงานในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าหนังสือและข้อมูลอินเทอร์เน็ต มีความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืช จึงได้เริ่มขยายกิ่งพันธุ์ใช้เอง ได้จำนวน 50 ต้น ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญ จึงได้เริ่มขยายต้นพันธุ์จำหน่ายให้กับเกษตรกรเครือข่ายที่มีความสนใจ จนเกิดรายได้จากส่วนนี้เพิ่มเติมส่งเสริมการเกษตร และเป็นศูนย์เครือข่าย ศ.พ.ก.
- ปี พ.ศ. 2563 ได้รับงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาชุมชน ในการปรับปรุงพื้นที่ให้เป็น โคก หนอง นา แต่เนื่องจากขณะนี้มีบ่ออยู่ในแปลงรวม 4 บ่อ แต่เป็นบ่อขนาดเล็ก ในโครงการนี้นายทองโล หงษ์คำ จึงขุดบ่อขนาดใหญ่แล้วนำดินที่ขุดนั้นไปถมบ่อเล็ก 3 บ่อ ที่มีการขุดตั้งแต่เริ่มปรับที่ดินในปี พ.ศ. 2555 ให้เป็นพื้นที่ที่สามารถทำนาได้ และคันดินเดิมที่มีการปรับปรุงดินแล้ว ได้มีการขุดคลองเล็กๆ แทรกระหว่างแถว โดยในแถวนั้น ใต้ต้นมะพร้าว น้ำหอมมาปลูก จำนวน 100 ต้น และในปีนี้มีมีการปลูกมะเขือและกล้วยหอมเพิ่มในแปลงด้วย
- ปี พ.ศ. 2564 เพิ่มชนิดพืชในแปลง โดยการปลูกสละอินโด จำนวน 7 ต้น และปลูกมะนาวบริเวณขอบบ่อ ซึ่งพบว่าเกิดปัญหามาจากเจริญเติบโตค่อนข้างช้า จึงวางแผนการปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืช
- ปี พ.ศ. 2565 ต้นทุเรียนที่ปลูกในปี พ.ศ. 2560 เจริญเติบโตดีและเริ่มออกดอกให้เห็น ในปีนี้จึงได้ขยายพื้นที่ในการปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้นอีกเป็น 10 ต้น และเพิ่มชนิดพืชในแปลง ได้แก่ ละคร ในส่วนของกิจกรรมด้านการประมง มีการเพิ่มกระชังบักเลียงกบและกุ้งฝอย อย่างละ 1 กระชัง เพิ่มขึ้นเป็นกิจกรรมในแปลงด้วย
- ปี พ.ศ. 2566 ต้นทุเรียนที่เริ่มปลูกในปี 2560 เริ่มให้ผลผลิต จึงได้มีการประชาสัมพันธ์จำหน่ายทุเรียน โดยเปิดให้สั่งจองผ่านระบบออนไลน์ผ่านเพจ Facebook “สวนตามประสา” และเพิ่มพื้นที่การปลูกทุเรียนในพื้นที่ ทำให้อสวนตามประสา มีทุเรียนรวมทั้งสิ้น 50 ต้น ในส่วนของกิจกรรมด้านปศุสัตว์ ได้ซื้อโคเนื้อมาเลี้ยง จำนวน 15 ตัว เพื่อสร้างรายได้เพิ่มเติมและใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์นำไปใช้ผลิตปุ๋ยหมักเพื่อใช้การปลูกพืชเงินนอกจากนี้เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรได้นำไปซื้อที่ดินเพิ่มอีก 1 ไร่ เพื่อขยายพื้นที่ทำการเกษตรของสวนตามประสาให้มีกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น

2. ความสำเร็จของผลงาน และความยั่งยืนในอาชีพ

1. มีการจัดทำแผนผังฟาร์ม ปฏิทินการเพาะปลูก จัดทำบัญชีฟาร์มนำมาใช้วางแผนผลิต/ตลาดได้อย่างชัดเจน
2. มีการปรับปรุงคุณภาพของดินเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เช่น ใช้วิธีการปรุงดินก่อนปลูก ซึ่งส่วนผสมจะขึ้นอยู่กับชนิดของพืชที่จะเพาะปลูก
3. มีการจัดโครงสร้างการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์อย่างเป็นระบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเป็นระบบนิเวศน์ที่สมบูรณ์
4. มีการวางแผนและจัดเตรียมสถานที่เพื่อพัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. กิจกรรมต่างๆ ภายในสวน ทั้งปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ต่างเอื้อประโยชน์เกื้อหนุนกันอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนกันไปตามฤดูกาล

3. ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในด้านต่าง ๆ

1. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
2. อาสาสมัครเกษตรตำบล (อกษต.)
3. เป็นวิทยากร ได้แก่ ไร่สวนผสม เกษตรทฤษฎีใหม่ การเพาะเห็ด การเลี้ยงกบ การเลี้ยงปลา การทำน้ำหมักชีวภาพ การทำเชื้อราไตรโคเดอร์มา การทำดินปลูก การเพาะกล้าไม้ พืชผักอินทรีย์ การบริหารจัดการระบบน้ำ
4. เป็น Smart Farmer
5. รองผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ
6. ร่วมเป็นวิทยากรในการขับเคลื่อนโครงการไทยนิยมยั่งยืนระดับตำบล
7. เป็นประธานปราชญ์เกษตรตำบลจัวบา
8. เป็นประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรพอเพียงบ้านจัวบา หมู่ 2 ตำบลจัวบา

4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ปลูกพืชโดยใช้แนวคิดสวนครัว 9 ชั้นแบบพึ่งพาอาศัย มีพืชหลายชนิดทั้งไม้ยืนต้น ไม้ผล ผัก ปลูกหญ้าทั้งบนบกและในน้ำ ทำให้เกิดระบบนิเวศน์ที่ดี
2. ทำเกษตรอินทรีย์
3. ใช้ไตรโคเดอร์มา ป้องกันโรคพืช และใช้ชีวเวอร์เรีย ในการกำจัดศัตรูพืช ในแปลงผัก
4. ใช้กักตักกาน้ำตาลดักแมลงในธรรมชาติ

นายทองไล หงษ์คำ

นายทองไล หงษ์คำ ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นระดับเขต สสท.4 จ.ขอนแก่น ประจำปี 2567 ประกอบอาชีพทำนา ไม่ประสบความสำเร็จและมีหนี้สิน เมื่อมีเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลมาส่งเสริมเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องจากเห็นว่าจะเป็นแนวทางที่พาให้ครอบครัวและตนเองมีความกินดีอยู่ดีและมีความสุข จึงทำให้เริ่มเกิดความสนใจในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น ประกอบกับความเป็นคนซื่อสัตย์มีความขยันหมั่นเพียร มุ่งมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนาแปลงเกษตรของตนเอง พยายามเรียนรู้ทดลอง สังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวเพื่อนำมาปรับและประยุกต์ใช้ เปิดใจรับเอาองค์ความรู้ด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ นำมาปรับใช้ในแปลงไร่นาสวนผสม มีการนำเอาเศษวัสดุทางการเกษตรที่เหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ในแปลง ก่อให้เกิด “สวนตามประสา” ในปัจจุบัน

เกษตรกรดีเด่นระดับเขต สสก. 5
สาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567
นายศักดิ์ เสือบุญทอง

53 หมู่ที่ 4 ตำบลควนชะลิก
อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

กิจกรรมการเกษตร

1. ทำนาข้าว
2. ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ได้แก่ มะพร้าว มะนาว กล้าย ฝรั่ง หมาก เพกา 楊梅
3. ปลูกผัก
4. เลี้ยงปลาในน้ำจืด ได้แก่ ปลาหมอ ปลานิล ปลาหีบ ติ่ม
5. เลี้ยงเป็ดไข่

1. ความคิดริเริ่ม และความพยายามฟื้นฟูปศุภรรค

ความคิดริเริ่ม

- จากการที่ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตร ทำให้เกิดความชื่นชอบ เข้าใจในการทำเกษตร ทำให้เกิดความเชื่อว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง จึงตัดสินใจเรียนด้านทรัพยากรเกษตร เพื่อนำความรู้และประสบการณ์กลับมาทำเกษตรในพื้นที่ของตนเอง
- ปี 2558 จบการศึกษา ได้กลับมาช่วยครอบครัวทำเกษตร ปลูกข้าว ปาล์มน้ำมัน
- ปี 2559 ปรับที่ดินแปลงนาจากครอบครัวเพื่อทำไร่นาสวนผสม โดยใช้แนวพระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่ และออกแบบวางแผนผังแปลง คำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดของการใช้ประโยชน์ของพื้นที่

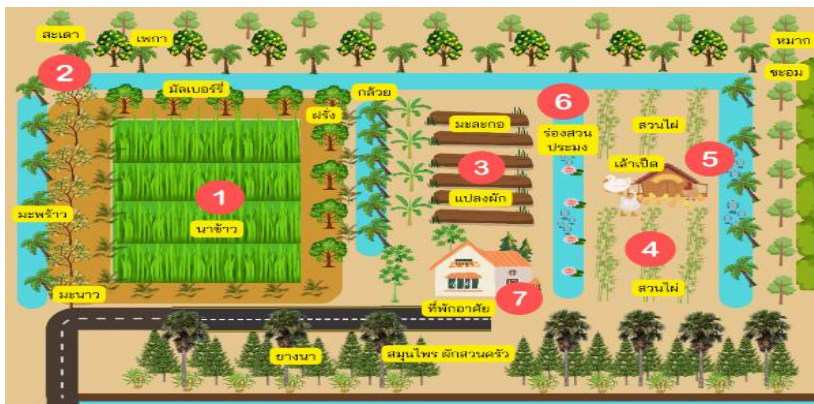

แผนผังฟาร์ม

พื้นที่ทำการเกษตร : จำนวน 6 ไร่ 2 งาน

แรงงาน : แรงงานในครอบครัว จำนวน 1 คน

แหล่งน้ำ : ร่องสวน

จุดเปลี่ยน

- คุณศักดา เลือบุญทอง มีความพยายามในการศึกษาไม่เรียนรู้ พันธุ์อุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการของตนเอง ได้เป็นอย่างดี การพัฒนาเพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยใช้หลักเกษตรทฤษฎีใหม่มาประยุกต์ และปรับใช้อย่างเหมาะสม นำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดกิจกรรมทางการเกษตร เกิดประโยชน์เกื้อกูลอย่างสูงสุดบนพื้นที่ของตนเอง และก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคง ภายใต้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพยายามพันธุ์อุปสรรค

- บริเวณพื้นที่มีข้อจำกัดในการทำเกษตร ประสบปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน มีน้ำไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง ดินเป็นดินเหนียว ระบายน้ำไม่ดี ดินบนเป็นกรด ส่วนดินล่างเป็นดินเค็ม และไม่มีแหล่งน้ำในพื้นที่ ของตนเอง จึงวิเคราะห์สภาพพื้นที่และคำนวณปริมาณน้ำที่จำเป็นต้องใช้ การป้องกันน้ำท่วม และการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แล้วทำการปรับปรุงพื้นที่ด้วยการขุดยกร่องแปลง ตามผังแปลงที่ได้ออกแบบไว้ ทำการปรับสภาพดินด้วยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดินทั้งการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก มูลสัตว์ สูบน้ำจากคูส่งน้ำเข้ามาเก็บไว้ในร่องสวน และวางแผนการปลูกพืชให้เกิดประโยชน์และเกื้อกูลกัน

2. ความสำเร็จของผลงาน และความยั่งยืนในอาชีพ

1. มีการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยี ผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลีกเลี่ยงการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ทำให้มีรายได้ต่อเนื่อง

2. มีการวางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า มีการอนุรักษ์การทำนาข้าวในพื้นที่ปากพองและการทำพืชไร่ข้าวขาว และเก็บรวบรวมพันธุ์พืชผักไว้ใช้เองและแบ่งปัน

3. มีการศึกษาเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ เพื่อนำมาปรับใช้ใหม่แปลง ศึกษาการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์

4. มีการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ ออกแบบผังแปลง และวางแผนการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

5. การปรับปรุงดินจากดินที่มีความเป็นกรด เนื้อดินแน่นทึบ ดินล่างเป็นดินเค็ม ไม่เหมาะกับการปลูกพืช จนสามารถปลูกพืชได้หลากหลาย

6. การเชื่อมโยงเครือข่าย Young smart farmer ภายในอำเภอ ที่มีความหลากหลายในการดำเนินกิจกรรม สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอได้

3. ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในด้านต่าง ๆ

1. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพาะเห็ด เพื่อเป็นอาชีพทางเลือกในการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่สนใจ
2. เป็นชาวานอาสา กรรการข้าว ช่วยเหลือแนะนำเกษตรกรเกี่ยวกับกิจกรรมการผลิตข้าว
3. เป็นหมอดินอาสา ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน รับแจ้งข่าวสารด้านการพัฒนาที่ดิน
4. เป็นประธานศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลควนชะลิก ประสานงานประชาสัมพันธ์ จัดทำข้อมูลของกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชน
5. เป็นประธานกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลควนชะลิก
6. เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)
7. เป็นรองประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านพึ่งตนเอง หมู่ที่ 2 ตำบลควนชะลิก
8. เป็นที่ปรึกษาวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลควนชะลิก
9. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. เครือข่าย ประเภศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

1. มีการปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ ทั้งปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก ใช้เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในแปลงมาใช้เป็นวัสดุคลุมดิน
2. ขุดบ่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง
3. ป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน ปลูกพืชหมุนเวียน เลือกใช้พืชพันธุ์ต้านทาน
3. มีการจัดการของเสีย วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยนำกลับมาทำเป็นน้ำหมักเพื่อใช้ในการผลิตพืช
4. ใช้ฟางข้าวเป็นวัสดุรองพื้นในลำไ้ เล้าเป็ด แล้วนำมาผสมกับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอื่นไปทำปุ๋ยหมัก

เสื่อ
ลือก

นายศักดิ์ดา เสือบุญทอง

นายศักดิ์ดา เสือบุญทอง ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นระดับเขต สสก.6 จ.เชียงใหม่ ประจำปี 2567 มีความพยายามในการศึกษาไม่เรียนรู้ พันธุ์อุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการของตนเอง ได้เป็นอย่างดี สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยใช้หลักเกษตรทฤษฎีใหม่มาประยุกต์ และปรับใช้อย่างเหมาะสม นำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดกิจกรรมทางการเกษตร เกิดประโยชน์แก่กุลอย่างสูงสุดบนพื้นที่ของตนเอง และก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคง ภายใต้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เกษตรกรดีเด่นระดับเขต สสก. 6
สาขาไร่นาสวนผสม ประจำปี 2567
นายสมจิตร ยาโนยะ

115 หมู่ที่ 5 บ้านปากห้วยแม่ปะ
ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

กิจกรรมการเกษตร

1. ทำนาข้าว
2. พิษไร่ ไค้แก่อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันเทศ ถั่วแปงจี
3. ไม้ผลและไม้ยืนต้น ไค้แก่มะนาว มะม่วง ลำไย ทุเรียน เงาะ ส้มโอ กล้วยน้ำหว่า มะพร้าว น้ำหอม ไม้หวาน
4. พิษผัก ไค้แก่วักทอง พักเขียว พริกชี้หนู กระเจี๊ยบแดง มะเขือเปราะ ะหอม ถั่วฝักยาว ต้นหอม ผักชี
5. เลี้ยงปลาในบ่อดิน ไค้แก ปลาจีน ปลานิล จิตรลดา ปลาตะเพียน ปลาสวาย ปลายี่สก และปลานวลจันทร์

ความคิดริเริ่ม

A photograph of a citrus orchard. In the foreground, there are rows of young, green citrus plants growing in a field. Several mature citrus trees with dense green foliage are scattered throughout the orchard. The sky is clear and blue. The ground is dry and brownish.

พื้นที่ทำการเกษตร : จำนวน 74 ไร่

จ้างแรงงานชั่วคราว จำนวน 30 คน

แหล่งน้ำ : บ่อน้ำ 3 บ่อ

จุดเปลี่ยน

นายสมจิตร ยาโนยะ ได้แต่งงานมีครอบครัว โดยมีภรรยาคู่คิด คือ นางบัวจัน ยาโนยะ ได้เริ่มทำเกษตรตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2515 ตอนนั้นอายุ 16 ปี โดยเริ่มแรกทำเกษตรกรรมแบบเชิงเดี่ยว ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลูย (ผักกาดขาวปลี) และข้าว เพื่อใช้ในการเลี้ยงชีพและครอบครัวมาโดยตลอด ต่อมาเจอปัญหาปัจจัยการผลิตราคาแพง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง รวมทั้งนายสมจิตรเริ่มมีปัญหาด้านสุขภาพ ร่างกายอ่อนแอลง และตรวจพบว่าเป็นโรคเรื้อรัง หลังจากได้ปรึกษาตัวจนดีขึ้น จึงได้ย้ายมาพักอาศัยอยู่ที่ไร่ และหันมาทำเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกผักกินเอง เมื่อเหลือก็แบ่งปันให้เพื่อนบ้านและจำหน่ายภายในชุมชน เพื่อให้มีรายได้จุนเจือครอบครัว นายสมจิตร ยาโนยะ ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการบริหารจัดการน้ำและพื้นที่การเกษตร โดยมีการผสมผสานกับภูมิปัญญาพื้นบ้าน และองค์ความรู้จากประสบการณ์ของตนเองให้มีความสอดคล้องกัน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ทั้งการจัดการน้ำ ดิน ศัตรูพืช รวมถึงการจัดการการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า และไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ความพยายามฟันฝ่าอุปสรรค

นายสมจิตร ยาโนยะ เริ่มจากการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองทั้งจากหนังสือ เอกสาร สื่อวิทยุ โทรทัศน์ รวมถึงใช้สื่อ Social Media ในการหาข้อมูลเพิ่มเติมด้านวิชาการเกษตร และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ต่างๆ และการเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานของหน่วยงานต่างๆ กับทางหน่วยงานภาครัฐ ความรู้ที่ได้มานั้น จะนำมาทดสอบทดลองด้วยตนเอง โดยเริ่มจากพื้นที่และทุนน้อยๆ ก่อน จนทราบว่าสิ่งใดเหมาะสมถูกต้อง และทำได้จริง จึงถือปฏิบัติและพัฒนาให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

2. ความสำเร็จของผลงาน และความยั่งยืนในอาชีพ

1. การนำเทคนิคการจัดการดินที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้ การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ การเพิ่มปริมาณของวัสดุธรรมชาติในดิน และการปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่
2. การปลูกพืชที่หลากหลาย เลือกปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพอากาศและดินในพื้นที่ เพื่อประหยัดการให้น้ำ ลดการใช้สารเคมีในการผลิต ลดความเสี่ยงจากโรคและแมลง และสร้างความสมดุลในระบบเกษตร
3. การวางแผนการใช้ทรัพยากรน้ำ ดิน และพลังงานในการเกษตรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่มาปรับใช้
4. การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบน้ำหยด ระบบน้ำสปริงเกอร์ และอุปกรณ์ทางการเกษตร เครื่องจักรต่าง ๆ เพื่อประหยัดการจ้างแรงงานและทำให้การผลิมีประสิทธิภาพสูงสุด
5. การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ได้ดำเนินการธุรกิจการเกษตร ในรูปแบบของ “ตลาดสินค้าทางการเกษตร” ผ่านช่องทางการจำหน่ายสินค้าบริเวณหน้าบ้านของเกษตรกร และร้านค้าหน้าไร่ โดยกลุ่มลูกค้าเป็นชาวบ้านภายในชุมชนและภายนอกชุมชน การจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อถึงไร่ และนำไปจำหน่ายต่อตลาดชุมชน

3. ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในด้านต่าง ๆ

1. เป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ ให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาดูงานและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. เป็นต้นแบบการสร้างผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารเคมี มุ่งเน้นผลผลิตที่มีคุณภาพ ไม่มีสารพิษตกค้าง เกิดความปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้รับการรับรองมาตรฐานเป็นแหล่งผลิตพืชปลอดภัยจากสารเคมี
3. เป็นจิตอาสาทำความดีโดยไม่มุ่งหวังผลตอบแทน
4. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการทำการเกษตร แก่คนในชุมชน คณะศึกษาดูงาน และผู้ที่สนใจ
5. ทำการเกษตรตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวคิดการเกษตรอย่างยั่งยืน
6. เป็นผู้เสียสละในชุมชน ให้การสนับสนุน แบ่งปันผลผลิตทางการเกษตร ในงานบุญและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน

4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. การปรับปรุงและบำรุงดินเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเกษตร เพื่อให้ดินมีคุณภาพและสภาพพร้อมในการเพาะปลูกหรือการผลิตเกษตรกรรม คือ ไม่ใช้สารเคมี การปลูกพืชหมุนเวียน การเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และการเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์ให้แกดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด และน้ำหมักชีวภาพ
2. การป้องกันและรักษาดินเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ดินมีคุณภาพและความอุดมสมบูรณ์ สมดุล โดยป้องกันปัญหาและช่วยฟื้นฟูดินที่ถูกทำลาย ใช้วิธีการหมักดินหรือคลุมดิน โดยใช้ฟาง ใบไม้แห้ง ใบไม้ และหญ้าแห้ง ตามด้วยการใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกเพื่อเป็นการให้อาหารแก่ดิน เพื่อรักษาความชื้นในดินให้กับพืชผัก
3. การไถกลบ ปลูกถั่วแปปี ในแปลงหลังจากปลูกพืชผัก และข้าวโพดหวาน หลังจากเก็บเกี่ยวแปยีเสร็จแล้วจะไถกลบเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสดบำรุงดิน และอีกหนึ่งในปุ๋ยพืชสดที่ดีคือการใช้ปุ๋ยจากเห็ดฟางที่ได้ทำการเพาะหลังจากการทำนา (ระยะเวลา 3 ปี เพาะเห็ด 1 ครั้ง) ซึ่งทำให้ผลผลิตข้าวมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้น
4. การเผาถ่าน เศษไม้ ท่อนใหญ่ที่เหลือจากการตกแต่งกิ่ง นายสมจิตร ยานอยะ จะนำมาเผาถ่านเพื่อนำมาใช้ในครัวเรือน และหากเหลือจากการใช้ก็นำออกมาจำหน่าย
5. การจัดเก็บของเสียจากมูลสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ลดปัญหาทางสิ่งแวดล้อม แต่ยังสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเพื่อใช้ในการผลิตปุ๋ย หรือการใช้เป็นประโยชน์ในการเกษตร
6. การจัดการที่อยู่อาศัย โดยแยกสถานที่พักอาศัย ที่เก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร เครื่องจักรกลต่าง ๆ พื้นที่ทำการเกษตร โรงเรือนสัตว์ บ่อน้ำ สระเลี้ยงปลา โดยการแบ่งสัดส่วนไว้อย่างชัดเจน และการกำจัดของเสียไม่ให้เข้าสู่แหล่งน้ำและพื้นที่สาธารณะ

นายสมจิตร ยาโนยะ

นายสมจิตร ยาโนยะ ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นระดับเขต สสก.6 จ.เชียงใหม่ ประจำปี 2567 เริ่มแรกทำเกษตรกรรมแบบเชิงเดี่ยว ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลูย (ผักกาดขาวปลี) และข้าว เพื่อใช้ในการเลี้ยงชีพและครอบครัวมาโดยตลอด ต่อมาเจอปัญหาปัจจัยการผลิตราคาแพง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาด้านสุขภาพ และได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการบริหารจัดการน้ำและพื้นที่การเกษตร โดยมีการผสมผสานกับภูมิปัญญาพื้นบ้าน และทำเกษตรกรรมยั่งยืน โดยได้นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในกระบวนการผลิตในพื้นที่ เกิดประโยชน์ต่อระบบนิเวศ สร้างความสมบูรณ์และก่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ และเพื่อเป็นต้นแบบให้ชุมชนในการจัดการฟาร์มแบบผสมผสาน

ที่ปรึกษา

นางปาลสิน พงษ์มี

ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

คณะผู้เรียบเรียง

นายจิรวิทย์ เฮงศิริบุญวงศ์

ผู้อำนวยการกลุ่มจัดการฟาร์มและเกษตรกรรมยั่งยืน

นางสาวณัฐธิดา ห้าวหาญ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นางสาวเสาวณิต เทพมงคล

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นางสาวพีรชา มณีชาติ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นางสาวรัตนภรณ์ นพพูน

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นางสาวลลิตา ศิริเสาร์

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นางสาวอารีย์วรรณ เหลืองทอง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

จัดทำ

กลุ่มจัดการฟาร์มและเกษตรกรรมยั่งยืน

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร. 02-9406055

DEPARTMENT OF AGRICULTURAL EXTENSION